

Evaluation of the Child-Friendly Indicators in ten Zones of Tabriz Metropolis

Hadi Jalilvand¹ And Ali Azar^{2*}

1. Master of Urban Planning, Marand Branch, Islamic Azad University, Marand, Iran

2. Assistant Professor, Department of Urban Planning and Architecture, Maragheh Branch, Islamic Azad University, Maragheh, Iran

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<p>Article type: <i>Research Article</i></p> <p>History Article: Received: 01 June 2023 Revised: 28 July 2023 Accepted: 21 Sept 2023</p> <p>Keywords: <i>Child-friendlycity, ranking, Entropy Shannon, Tabriz.</i></p>	<p>Introduction: Urban spaces play a unique role in meeting the social and personal needs of children. These spaces occupy a major part of the time and environment of the daily life of the residents, including children. According to the consensus and behavioral science statistics, improving the quality of these spaces can be effective in the health and growth of the physical strength, strengthening the social interactions and fostering the creativity of children.</p> <p>Objectives: The purpose of this research is to evaluate the indicators of a child-friendly city in ten zones of Tabriz metropolis.</p> <p>Methods: The research is conducted by a descriptive-analytical method based on the library and documentary studies, field investigations and interview. The data were analyzed with SPSS software.</p> <p>Results and Discussion: The results show that six indicators of the child-friendly city in ten zones of Tabriz, including the physical-environmental index (2.62), independent and free transportation and mobility (2.42), access to services and various activities (3.05), historical, cultural and religious activities (2.40) and effective participation with self-expression and expression of opinion (2.24), according to the theoretical mean (3) of criteria and indicators of a child-friendly city, are slightly below the average.</p> <p>Conclusion: The ranking results of the indicators based on the entropy model show that the components of visible and safe space, air pollution, asphalt quality, strengthening the cultural heritage, safety of sidewalks, valuing the children, national-local celebrations, transportation of the disabled, cycling path and the expression of opinions is more important than the other components. Finally, comparing the ten zones of Tabriz city showed that there is no significant difference between the indicators of the child-friendly city among the different zones of Tabriz.</p>
	<p>Highlight:</p> <ul style="list-style-type: none"> Using multi-criteria decision-making methods to measure and evaluate urban poverty indicators at the neighborhood level.

Cite this article:

Jalilvand, H., & Azar, A. (2023). Investigation and evaluation of the child-friendly city in Ten District of Tabriz Metropolis, Organization of Space Economy, 1(1), 66-87.

© The Author(s)

* Corresponding Author: Ali Azar

Email: a_azar@iau-maragheh.ac.ir

بررسی و ارزیابی شاخص‌های شهر دوستدار کودک در

مناطق دهگانه کلان‌شهر تبریز

هادی جلیوند^۱ و علی آذر^{۲*}

۱. کارشناس ارشد برنامه‌ریزی شهری، واحد مرند، دانشگاه آزاد اسلامی، مرند، ایران
۲. استادیار گروه شهرسازی و معماری، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران

مشخصات مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۱۱</p> <p>تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۵/۰۶</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۷/۲۹</p> <p>کلیدواژه‌ها: شهر دوستدار کودک، رتبه‌بندی، آنتروپی شانون، تبریز.</p>	<p>بیان مسئله: فضاهاى شهری دربرآورده ساختن نیازهای اجتماعی و فردی کودکان شهر، نقش منحصر به فردی دارند. این فضاها بخش عمده‌ای از زمان و محیط زندگی روزمره ساکنان از جمله کودکان را به خود اختصاص می‌دهند و از دیدگاه علوم اجماعی و رفتاری، ارتقاء کیفیت این فضاها می‌تواند در سلامت و رشد قوای جسمی، تقویت تعاملات اجتماعی و پرورش خلاقیت در کودکان مؤثر باشد.</p> <p>هدف: هدف از انجام این پژوهش بررسی و ارزیابی شاخص‌های شهر دوستدار کودک در مناطق ده‌گانه کلان‌شهر تبریز می‌باشد.</p> <p>روش: روش تحقیق، توصیفی - تحلیلی مبتنی بر مطالعات کتابخانه‌ای و اسنادی، بررسی‌های میدانی و مصاحبه بوده که تجزیه و تحلیل اطلاعات با نرم‌افزار SPSS صورت گرفته است.</p> <p>یافته‌ها و بحث: نتایج ارزیابی بیانگر آن است که در رابطه با وضعیت شاخص‌های شش‌گانه شهر دوستدار کودک در مناطق ده‌گانه تبریز به این ترتیب است که شاخص کالبدی - محیطی (۲/۶۲)، حمل‌ونقل و تحرک مستقل و آزادانه (۲/۴۲)، دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع (۳/۰۵)، تاریخی، فرهنگی و مذهبی (۲/۴۰) و مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده (۲/۲۴) با توجه به میانه نظری (۳) معیارها و شاخص‌های شهر دوستدار کودک در مناطق ده‌گانه تبریز کمی پایین‌تر از حد متوسط است.</p> <p>نتیجه‌گیری: نتایج رتبه‌بندی شاخص‌ها بر اساس مدل آنتروپی نشان می‌دهد که مؤلفه‌های فضای قابل دید و امن، آلودگی هوا، کیفیت آسفالت، تقویت میراث فرهنگی، ایمنی پیاده‌روها، ارزش‌دهی به کودکان، جشن‌های ملی - محلی، حمل‌ونقل معلولان، مسیر دوچرخه‌سواری و بیان عقاید از اهمیت بیشتری نسبت به بقیه مؤلفه‌ها دارا می‌باشد و در نهایت با مقایسه مناطق ده‌گانه تبریز به یکدیگر مشخص گردید که تفاوت معنی‌داری بین شاخص‌های شهر دوستدار کودک در بین مناطق مختلف در سطح شهر تبریز وجود ندارد.</p> <p>نکات برجسته:</p> <ul style="list-style-type: none"> • استفاده از روش‌های تصمیم‌گیری چندمعیاره برای سنجش و ارزیابی شاخص‌های فقر شهری در سطح محله‌ها

ارجاع به این مقاله: جلیوند، هادی و علی، آذر. (۱۴۰۲). بررسی و ارزیابی شاخص‌های شهر دوستدار کودک در مناطق ده‌گانه کلان‌شهر تبریز، ساماندهی اقتصاد فضا، (۱)، ۶۶-۸۷

© نویسندگان

* نویسنده مسئول: علی آذر

پست الکترونیک: a_azar@iau-maragheh.ac.ir

بیان مسئله

در چند دهه اخیر شهرهای ایران با پیروی از روند شهرنشینی شتابان و الگوی شهرسازی تقلیدی، آمرانه و صرفاً کالبدی دچار افت کیفیت زندگی شده و در این میان کودکان به‌عنوان نسل فردا، توان دفاع از حقوق خود را نداشته و مورد غفلت واقع شده‌اند (پژوهان، ۱۳۹۷: ۱۶). کودکان نسل پایه و اساس یک جامعه هستند و به علت انعطاف‌پذیری و آسیب‌پذیری بیشتر نسبت به سایر قشرها و گروه‌های اجتماعی و سنی نیاز به مراقبت و حمایت بیشتری دارند. در اثر این غفلت و کم‌توجهی بسیاری از کودکان ساکن در شهرها با تهدیدهای مختلفی نظیر خشونت، ناامنی و آلودگی روبرو می‌باشند. آنان در فضاهایی زندگی می‌کنند که به شدت توسط بزرگ سالان و صرفاً برای گروه سنی خاصی سازمان‌یافته است؛ به‌طوری که اغلب نیازهای کودکان در آن نادیده گرفته می‌شود (National Institute of Urban Affairs, 2016: 1). کودکان به‌عنوان بخش عمده‌ای از جمعیت ساکن در شهرها، سهم عمده‌ای در استفاده از فضاهای مربوط به شهرها را دارند. امروزه توجه به این قشر از جامعه مورد توجه برنامه‌ریزان و دست‌اندرکاران امور شهری قرار گرفته است، چرا که تعداد جمعیت کودکان در مناطق شهری جهان در حال افزایش است (کیانی و اسماعیل‌زاده کواکی، ۱۳۹۱: ۵۱). امروزه برای اولین بار در تاریخ، اکثر جمعیت کره زمین در مراکز شهری زندگی می‌کنند.

بنابر آمارهای رسمی در سایت سازمان ملل (دپارتمان امور اقتصادی و اجتماعی) حدود یک‌پنجم جمعیت جهان (۲۰ درصد جمعیت) را گروه کودکان تشکیل می‌دهند (عبدالله زاده و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۴-۱۳). این در حالی است که کودکان به‌عنوان یک قشر از جامعه بشری و به‌عنوان کوچک‌ترین شهروند، دارای حقوق شهروندی خاص خود هستند تا آن‌ها را بتوانند حمایت نمایند (صابری و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۰). طی سال ۱۹۹۶ در دومین کنفرانس سازمان ملل متحد در مورد اسکان بشر، مقوله شهرهای دوستدار کودک با هدف ایجاد شهرهای قابل سکونت و مناسب برای کودکان در سرتا سر جهان به‌طور رسمی به‌عنوان یکی از اصول اسکان اعلام شد (Chan et al., 2016: 2) که می‌توان از آن به‌عنوان ارجحیت دادن به ویژگی‌ها، شرایط و ارزش‌های کودکان در تصمیم‌گیری‌ها یاد کرد (UNICEF, 2009: 1). در واقع مقوله شهر دوستدار کودک یک جنبش جهانی است که از اجرایی شدن حقوق کودکان در سطح شهرها و جوامع حمایت می‌کند (UNICEF & Child Watch, 2011: 7) و در واقع شهر مناسب برای کودکان، شهری مناسب برای همه سنین است (Sawsan, 2017: 3). این جنبش ضامن و حافظ فرصت رشد کامل، دسترسی به منابع مورد نیاز جهت شکوفایی، محافظت و مراقبت در مقابل همه نوع سوء استفاده، استثمار و خشونت برای تمامی کودکان است. بنابراین در شهر دوستدار کودک، کودکان مورد توجه بوده و ارزشمند می‌باشند و جهت مشارکت در روند تصمیم‌گیری‌هایی که بر حیات آنان تأثیرگذار می‌باشد، تشویق می‌شوند (Arab Urban Development Institute, 2013: 5).

به گزارش یونسف؛ امروزه میلیون‌ها نفر از کودکان شهری در فقر شدید و محیط‌های پرخطر برای زندگی به سر می‌برند. در این راستا برنامه‌ریزان شهری و اجتماعی و نهادهای مسئول باید در رأس تصمیم‌گیری‌های خود به کودکان توجه کنند. میلیون کودک در شهرها از خدمات اجتماعی اساسی نظیر، آموزش و بهداشت محروم‌اند. این کودکان مستحق زندگی در محیط ایمن هستند و به کسانی احتیاج دارند تا آن‌ها را از استثمار و سوء استفاده‌ها محافظت کنند (خزایی و خزایی، ۱۳۹۸: ۲۲۰). بسیاری از کودکان ساکن شهرها با تهدیدات مختلفی نظیر خشونت، ناامنی و آلودگی روبرو می‌باشند. آنان در فضاهایی زندگی می‌کنند که به شدت توسط بزرگ سالان و صرفاً برای گروه سنی خاص سازمان‌یافته است؛ به‌طوری که اغلب نیازهای کودکان در آن نادیده گرفته می‌شوند (National Institute of Urban Affairs, 2016: 1). این در حالی است که کودکان عامل پیوند نسل‌های گذشته، حال و آینده در هر جامعه محسوب می‌شوند (Riggio, 2002: 45). کودکان آینده‌سازان و مردان و زنان آینده هستند. شهری که به کودکان خود توجه نکند، به نسل گذشته و حال و آینده خود توجه نکرده است. یکی از مهم‌ترین اقشار جامعه که باید توجه بیشتری به آن‌ها شود کودکان و نوجوانان هستند که توجه چندانی به آن‌ها نمی‌شود و نیازها و شرایط آن‌ها در نظر گرفته نمی‌شود. این گروه به‌عنوان یکی از آسیب‌پذیرترین اعضای جامعه نیازمند مراقبت و حساسیت بیشتری هستند که در شهرهای امروزی جایگاه مناسبی ندارند (اسماعیلی زاده، ۱۳۹۰: ۵۲). شهرها و محیط شهری، علاوه بر بزرگ سالان، مخاطبان خردسال نیز دارد. آنچه مسلم است این است که فضاهای شهری باید برای تمام اقشار جامعه ایمن، قابل استفاده و جذاب باشد (حکمت نیا و همکاران، ۱۳۹۹: ۳۸). کودکان به‌عنوان گروه رسمی و مستقل در جامعه حق دارند در محیط خود دخالت و تصرف داشته باشند و لازم است نقش فعال و سازنده‌ای را در اداره امور داشته باشند. شرایط برای کودکان باید به‌گونه‌ای آزادانه باشد که آن‌ها با اظهار نظر در سرنوشت خود و جامعه‌ای که در آن زیست می‌کنند، به نحوی مطلوبی سهیم باشند (ابهری و همکاران، ۱۴۰۰: ۸۳۶). بنا به دلایل مطرح شده مفهوم شهرهای دوستدار کودک با اهداف احداث فضاهای شهری قابل زیست و مناسب برای کودکان در سراسر جهان به صورت رسمی به‌عنوان یکی از اصل‌های اسکان مطرح شد (Chan et al., 2016: 2). که می‌توان از شهر دوستدار کودک به معنای اولویت دارد

به شرایط، تمایلات، ویژگی‌ها و خواسته‌های کودکان در تصمیم‌سازی یاد کرد. به‌طور کلی شهر دوستدار کودک، شهری است که برای همه گروه‌های سنی به‌ویژه کودکان مناسب است (Sawsan, 2017: 3). مفهوم شهر دوستدار کودک به‌طور کلی به این معنی است که دولتمردان چگونه این شهرها را بر اساس علایق بچه‌ها اداره می‌کنند و نیز به شهرهایی گفته می‌شود که در آن حقوق اساسی کودکان مثل سلامت، آموزش و فرهنگ، ایمنی، امنیت، فضاهای سبز و فضاهای بازی لحاظ می‌شود. یونسف در آخرین گزارش شهرهای دوستدار کودک (۲۰۰۷) هفت شاخص اصلی و استانداردهای کیفی هر کدام از شاخص‌ها را درج نموده است. این شاخص‌ها شامل فضاهای بازی و سبز؛ آموزش و فرهنگ؛ بهداشت و سلامت کودکان، دسترسی به خدمات، مشارکت در تصمیم‌گیری، ایمنی و سهولت تردد، امنیت کودکان است (خوارزمی و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۹۳). با توجه به اینکه حصول به اهداف شهر دوستدار کودک آرمان بسیاری از شهرهای دنیا می‌تواند باشد بنابراین نیازمند فعالیت‌های علمی و اجرایی بیشتری است. این پژوهش به دنبال ارزیابی وضعیت مناطق ده‌گانه تبریز بر اساس شاخص‌های دوستدار کودک در شهر تبریز می‌باشد. بنابراین سعی شده است در این پژوهش به وضعیت شاخص‌های شهر دوستدار کودک در مناطق ده‌گانه تبریز پرداخته شود و نظریات کودکان و والدین در مورد شهر و فضاهای شهری، میزان رضایت کودکان از خدمات و امکانات شهری می‌پردازد. هدف این پژوهش بررسی شهر دوستدار کودک در مناطق ده‌گانه تبریز می‌باشد.

هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی و ارزیابی شاخص‌های شهر دوستدار کودک در مناطق ده‌گانه کلان‌شهر تبریز می‌باشد. تحقیق حاضر سعی بر آن دارد تا به سوالات زیر جواب دهد:

- وضعیت شاخص‌های شهر دوستدار کودک در مناطق ده‌گانه تبریز در چه وضعیتی قرار دارند؟
- کدام شاخص‌ها در ایجاد محیط دوستدار کودک در شهر تبریز نقش اساسی دارند؟
- آیا تفاوت معناداری از لحاظ شاخص‌های دوستدار کودک در بین مناطق شهر تبریز، وجود دارد؟

مبانی نظری

تغییرات گسترده‌ی سده‌ی بیستم میلادی چون جنبش مدرنیسم، صنعتی شدن، تبدیل بسیاری از سکونتگاه‌های روستایی به شهر و گسترش شهرنشینی و پدیده‌ی زندگی کلان‌شهری، سبب شده است که کودکان امروزه در محیط انسان‌ساخت و دور از محیط طبیعی رشد کنند (پروانه، ۱۳۹۶: ۲) و شاهد محیط کاملاً متعلق به قشر بزرگ سال باشند؛ به طوری که شهرها به عرصه‌ای برای بزرگ‌سالان و برنامه‌ریزان تبدیل شده و این برنامه‌ریزان هستند که تصمیم می‌گیرند چه فعالیتی را در کجا و به چه صورتی انجام دهند (ایمانی و همکاران، ۱۳۹۵: ۸). این مسائل باعث بروز و شیوع مشکلات روانی چون پرخاشگری، انزوای اجتماعی و تمایل به بزه‌کاری و همچنین چاقی (ضرغامی و باقری، ۱۳۹۷: ۱۰۶)، کمبود فضای باز برای تفریح (امان پور و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۸)، خشونت، ناامنی و آلودگی برای کودکان شده است (Biddulph, 2012: 19). شهرها و محیط شهری، علاوه بر بزرگ‌سالان، مخاطبان خردسال نیز دارد (شهری زاد و مویدفر، ۱۳۹۶: ۱۵۰). آنچه مسلم است این است که فضاهای شهری باید برای تمام اقشار جامعه‌ی ایمن، قابل استفاده و جذاب باشد (قربانی و جلالی، ۱۳۹۷: ۳). از آنجا که کودکان عامل پیوند نسل‌های گذشته و آینده در هر جامعه محسوب می‌شوند (صفوی مقدم و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۴۴). ایجاد فضای شهری بر اساس خواست و نیاز این قشر می‌تواند خوشایند تمام گروه‌های سنی باشد (ایمانی و همکاران، ۱۳۹۵: ۸).

پیدایش اصطلاح شهر دوستدار کودک

تحقیق در حوزه شهرهای دوستدار کودک، به‌ویژه در اروپا، از سال‌های ۱۹۸۰ به بعد مورد توجه قرار گرفت. عمده این تحقیقات در راستای تخصیص حق شهروندی به کودکان و رسیدگی به خواسته‌ها و نیازهای آن‌ها بود. امروزه «شهر دوستدار کودک» مورد توجه برنامه‌ریزان و دست‌اندرکاران امور شهری قرار گرفته است، چرا که جمعیت کودکان مناطق شهری جهان (شهرهای کشورهای در حال توسعه) در حال افزایش است (کیانی و اسماعیل زاده، ۱۳۹۱: ۵۱).

مفهوم کودک مداری در کنوانسیون حقوق کودک سازمان ملل ایجاد شد. این کنوانسیون بر مشارکت فال کودکان در حیات مدنی و ترویج سیستم‌های حکمرانی محل متعهد بر حقوق کودکان تأکید می‌کند. شهر «اصطلاح زیستگاه و حقوق کودک» برای اولین بار در سند تحت عنوان (دوستدار کودک) توسط کنفرانس اسکان بشر سازمان ملل متحد (UNCHS) مطرح شد:

¹ Children's Rights and Habitat

²United Nations Conference On Human Settlements

نیازهای کودکان و جوانان، به‌ویژه با توجه به محیط زندگی آن‌ها باید طوری کامل در نظر گرفته شود. باید به فرایندهای مشارکتی کودکان به وسیله شکل‌دهی به شهرها، شهرک‌ها و محله‌ها توجه ویژه‌ای داشت. این به‌منظور تضمین شرایط زندگی کودکان و جوانان و استفاده بینش، خلاقیت و افکار آن‌ها درباره محیط‌زیست خود می‌باشد (UNCHS, 1998, 15).

مفهوم شهر دوستدار کودک

محیط دوستدار کودک مفهوم پیچیده است و با توجه به مطالعات مختلف، باز هم درک و ارزیابی این محیط‌ها بسیار مشکل می‌باشد. برای درک مفهوم محیط‌های دوستدار کودک از یک سو تحلیل مبین محیط خوب و از سوی دیگر مطالعاتی در خصوص محیط‌های خوب مورد احتیاج است (Horelli & Prezza, 2004: 33). مفهوم شهر دوستدار کودک به‌طور کلی به این معنی است که دولتمردان چگونه این شهرها را بر اساس علایق بچه‌ها اداره می‌کنند و نیز به شهرهایی گفته می‌شود که در آن حقوق اساسی بچه‌ها مثل سلامت، حمل‌ونقل، حمایت، آموزش و فرهنگ رعایت می‌شود. بر این اساس بچه‌ها به‌عنوان شهروندانی تعریف شده‌اند که حقوقی دارند و حق دارند نظراتشان را کودک و تأثیرپذیری از محیط ابراز کنند. یک شهر دوستدار کودک تنها یک شهر خوب برای بچه‌ها نیست، بلکه شهری است که به‌وسیله کودکان ساخته می‌شود (Riggio, 2002: 46).

تامین فضای سبز مختص کودکان، پرهیز از برج‌سازی و ساختمان‌های بلند و تامین امنیت عبور و مرور بچه‌ها، از جمله موارد اساسی در برنامه‌ریزی شهر دوستدار کودک می‌باشد. گسترش فضاهای سبز شهری می‌تواند ضمن تقویت منظر شهری و افزایش غنای حسی محیط‌های شهری، به کاهش آلودگی‌های شهری کمک شایانی کند. توزیع جغرافیایی پارک‌ها و همچنین کیفیت پوشش گیاهی پارک‌ها و امکانات داخل آنها و دسترسی مناسب از جمله پارامترهایی هستند که در برنامه‌ریزی فضاهای سبز شهری برای تامین آسایش و سلامتی شهروندان باید مورد توجه قرار بگیرند. گسترش فضاهای سبز شهری می‌تواند ضمن تقویت منظر شهری و افزایش غنای حسی محیط‌های شهری، به کاهش آلودگی‌های شهری کمک شایانی کند. توزیع جغرافیایی پارک‌ها و همچنین کیفیت پوشش گیاهی پارک‌ها و امکانات داخل آنها و دسترسی مناسب از جمله پارامترهایی هستند که در برنامه‌ریزی فضاهای سبز شهری برای تامین آسایش و سلامتی شهروندان باید مورد توجه قرار بگیرند (آذر، ۱۴۰۲: ۲).

از مهم‌ترین ویژگی‌های شهر دوستدار کودک می‌توان به فراهم بودن بستر ملاقات کودکان با دوستان و بازی با آن‌ها، ابراز عقاید و خواسته‌های کودکان، تأثیرگذاری کودک بر فرایند تصمیم‌سازی‌ها در شهر، حفاظت از کودکان در برابر خشونت، دسترسی و دریافت خدمات اساسی نظیر خدمات آموزشی، تفریحی، بهداشتی و اجتماعی، زیستن در محیط و فضای سالم و عاری از هرگونه آلودگی و غیره اشاره کرد (Stoneham & Aitken, 2011: 3). در واقع شهر دوستدار کودک، مکانی است که کودکان در آن احساس امنیت و آرامش می‌کنند و قادرند به کاوش و یادگیری در مورد فضاهای پیرامون خود بپردازند. یک شهر دوستدار کودک، یک شهر دوستدار مردم نیز می‌باشد (حسینی و همکاران، ۱۳۹۴: ۶۱). به‌طور عمده، هدف اصلی شهرهای کودک محور تأکید بر حفاظت، حمایت‌های اجتماعی، آموزش کودکان از طریق فعالیت‌های اجرایی در چارچوب بستر حمایتی است. هدف فرعی آن هم بسیج جوامع برای حفاظت از کودکان و حمایت از انعطاف‌پذیری این جوامع برای ایجاد محلی دوستدار کودک است (Wessells & Kostelny, 2013: 31). با توجه به شباهت رفتار غیرمنتظره کودکان، پدران و مادران نیازمند مراقبت و تعریف واضح و ساده قوانین می‌باشند، به‌طوری که مطمئن شوند که چه رفتارهایی قابل قبول است. این موارد منجر به تقاضای شرایط بخصوصی برای خیابان‌ها و پیاده‌روها می‌شود تا کودکان بتوانند در جلو خانه خود یا در معابر بازی کنند (Pieterse, 2012: 44).

تحول کودک مداری طی زمان

میزان و نحوه توجه به کودکان طی زمان‌های مختلف دچار تغییر و تحول شده است. تغییر نگرش نسبت به حقوق کودکان را می‌توان در سه دوره مورد بررسی قرار داد:

قبل از دهه ۱۹۷۰

در این دوره مطالعات اولیه بر روی کودکان در محیط‌های شهری، با تمرکز بر روی سلامت جسمانی و روانی، رشد و تعامل کودکان با محیط اطراف خود انجام گرفت (Sipe, Buchanan, & Dodson, 2006: 87) نگرانی‌ها در مورد چگونگی تعامل کودکان با محیط اطراف و بازی کردن آن‌ها افزایش یافت. به‌طوری که یکی از بخش‌های مهم مدل واحدهای همسایگی کلارنس پری را در برگرفت. یکی از اولین بررسی‌های سیستماتیک برای سنجش رفاه کودک، کارهای بریمنر بود که در سال ۱۹۱۱ در نمایشگاه شیکاگو به نمایش گذاشته شد (Rakhimova, 2011, 11).

در اوایل دهه ۱۴۹۶۰ موسسه ملی بهداشت کودکان و توسعه بشر (NICHD) در ایالات متحده آمریکا تأسیس شد. آن‌ها به بررسی ابعاد رفتاری و اجتماعی مانند آموزش و فرآیندهای زیستی کودکان پرداختند. مدیران طرح متوجه شدند که به همکاری

معماران، مهندسان و برنامه‌ریزان محیطی برای تحقق اهداف خود نیاز دارند و این اولین باری بود که متخصصان رشته‌های مختلف بر روی کودکان مطالعه انجام دادند (Rakhimova, 2011, 12). به‌طور کلی، قبل از دهه ۱۹۷۰، تحقیقات درباره کودکان بر روی سرگرمی و ساخت محیط‌های شهری آن‌ها، با ایجاد پارک‌ها، زمین‌های بازی و غیره متمرکز شده بود و فضاهای بازی به‌عنوان یک ضرورت برای رشد فیزیکی، عاطفی و اجتماعی کودکان دیده می‌شد.

دهه ۱۹۷۰ تا ۱۹۹۰

در سال ۱۹۶۸ سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد (یونسکو) تأسیس شد. بلافاصله یونسکو برنامه‌ای ده‌ساله برای افزایش راه‌حل‌های مردمی برای مشکلات زیست‌محیطی ارائه کرد. برای اولین بار کوین لینچ منجر به ایجاد رویکرد چند رشته‌ای متشکل از محققان اجتماعی، دانشمندان علوم طبیعی، معماران، برنامه‌ریزان شهری و دیگر متخصصان شهری شد. هدف از انجام این پروژه توسط کوین لینچ، ارزیابی محیط‌زیست کودکان بود و کارهای لینچ الهام‌بخش بسیاری از پژوهشگران شد (Sipe & et al, 2006: 90).

در دهه ۱۹۸۰، بیشتر بر محیط فیزیکی کودکان و تأثیر روانی و اجتماعی محیط‌های شهری بر روی کودکان تمرکز شد. به‌طور مثال، برگ و مدریچ به چگونگی و تأثیر محیط‌های فیزیکی بر الگوهای بازی کودکان و تعاملات اجتماعی آنان پرداختند (Berg & Medrich, 1980: 330). به‌طور کلی تغییر اصلی در دهه ۱۹۸۰، ترکیب دیدگاه‌های کودکان در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌ها بود.

دهه ۱۹۹۰ به بعد

تحقیقات گسترده‌ای درباره بهداشت کودکان بخصوص بهداشت فیزیکی آن‌ها انجام گرفت. با افزایش اتومبیل در شهرها، ارتباط بین محیط زندگی و نوع وسیله نقلیه مورد بررسی قرار گرفت. پژوهش‌ها در حوزه درمان و بهداشت به دوچرخه‌سواری و پیاده‌روی به‌عنوان فعالیت‌های فیزیکی مناسب برای سلامت عمومی تأکید داشتند. در این دوره برای اولین بار متخصصان سلامت عمومی نیز در کنار دیگر پژوهشگران، در برنامه‌ریزی شهری و زمینه‌های مرتبط به فعالیت پرداختند (Cervero & Duncan, 2003: 2-3). تحقیقات بسیاری در مورد سلامت عمومی کودکان به‌ویژه چاقی آن‌ها انجام گرفت که یکی از دلایل اصلی این چاقی، نداشتن فعالیت فیزیکی کافی در کودکان بود. در این دوره، ایده مشارکت کودکان در فرآیندهای برنامه‌ریزی بیشتر مورد توجه قرار گرفت.

دریسل (۲۰۰۲) استدلال کرد که کودکان باید در فرآیندهای توسعه جامعه بیشتر دخیل باشند؛ زیرا آن‌ها ارتباط تنگاتنگی به محیط پیرامون خود دارند و به این که چه چیزی در محیط اطرافشان بر کیفیت زندگی آن‌ها تأثیر می‌گذارد، آگاه‌تر هستند. مشارکت کودکان در فرآیندهای برنامه‌ریزی، برای کودکان و تصمیم‌گیرندگان و برنامه‌ریزان مفید می‌باشد. طی این مشارکت، کودکان قادر به یادگیری مهارت‌های جدید خواهند شد و مسئولان نیز می‌توانند از دیدگاه‌های کودکان درباره محیط پیرامون خود مطلع شوند (Rakhimova, 2011, 15). با توجه به افزایش توجه به کودکان در این دوره، سازمان ملل در کنفرانس اسکان بشر (هیبتات^۱) در سال ۱۹۹۶، انگیزه‌ای قوی برای توجه به حقوق کودکان ایجاد کرد. به همین منظور اعلامیه اسکان بشر و دستور کار هیبتات منتشر گردید: «به دلیل وجود بشر در مرکز نگرانی‌های ما برای توسعه پایدار، آن‌ها پایه و اساس اقدامات ما برای اجرای دستور کار هیبتات می‌باشند. ما نیازهای خاص زنان، کودکان و جوانان را برای ایجاد زندگی امن، ایمن سالم می‌شناسیم».

پیشینه تحقیق

ایمانی و همکاران (۱۳۹۶) به بررسی وضعیت شهر دوستدار کودک از دیدگاه کودکان در ناحیه ۱ شهر اردبیل پرداختند. آن‌ها در این پژوهش دریافته‌اند که امکانات و تسهیلات شهر برای کودکان بسیار ضعیف است و جز چند بازیگاه کودک و پارک‌ها و شهربازی، فضای خاص دیگری برای کودکان در نظر گرفته نشده است. کودکان نقش چندانی در شهر ایفا نمی‌کنند و دامنه فعالیت آن‌ها به خانه و مدرسه، پارک‌ها و فضاهای باز محدود شده است. همچنین بیش از ۵۰ درصد کودکان امکان استفاده از محله خود به‌عنوان مکان بازی را ندارند. در مجموع می‌توان عنوان کرد که شهر اردبیل با شهر دوستدار کودک فاصله زیادی دارد.

1. Habitat

تیموری و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی تحقق توسعه پایدار در قالب مفهوم شهر دوستدار کودک را مورد بررسی قرار دادند. هدف پژوهش آن‌ها بررسی وضعیت منطقه ۳ شهر تبریز از لحاظ شاخص‌های کالبدی، اجتماعی - فرهنگی، محیطی و روانی جهت مناسب بودن برای کودکان می‌باشد. جهت تجزیه و تحلیل پرسش‌نامه با از آزمون‌های تی تست تک متغیره، تی تست مستقل، آزمون تک متغیره ویلکاکسون و آزمون کروسکال والیس استفاده کردند. بررسی وضعیت منطقه سه از لحاظ شاخص‌های پژوهش، عدم مناسب بودن منطقه سه برای کودکان را نشان می‌دهد. همچنین نتایج نشان داد که بین نظرهای زنان و مردان تنها در شاخص محیط متفاوت معنی داری وجود دارد. که زنان نسبت به مردان منطقه سه را از لحاظ شاخص محیطی تا حدودی نامناسب‌تر برای کودکان ارزیابی کردند.

پیران هریس و عبدالله زاده طرف (۱۴۰۰)، در پژوهشی در محله رشديه تبریز به تدوین اصول طراحی محله‌ای دوستدار کودک با رویکرد تقویت حس اجتماعی کودکان پرداختند. آن‌ها جهت تدوین اصول موردنظر از روش کیفی و اتخاذ پارادایم واقعیت‌گرایی و تأکید بر ابعاد عینی محیط استفاده کردند. نتایج پژوهش نشان داد که جهت ایجاد یک محله دوستدار کودک جهت افزایش حس اجتماعی بایستی تمام ابعاد طراحی شهری به نوعی در فرایند طراحی موردتوجه قرار گیرد.

گوکمن و تاشچی (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان، دید و نظر کودکان در مورد شهر دوستدار کودک: نمونه موردی شهر ازمیر، نشان دادند که فهم و تقاضای کودکان از یک شهر دوستدار کودک، مشابه و هم جهت با کودکان سرتاسر جهان است. همچنین با تحلیلی بر نظرات آن‌ها به عواملی بدین شرح دست یافته‌اند: زمین‌های بازی وسیع و باز در نزدیک مساکن، وجود مکان و موقعیت‌هایی جهت بیان نظرات و خواسته‌ها، محیط مناسب برای بازی و حرکت که به‌دوراز خطرات ترافیکی است، مکان‌های تمیز و آرامش‌بخش دارای تنوع رنگی، جذاب و دارای مسیر دوچرخه.

لی و لی (۲۰۱۷)، در پژوهشی اختصاصی تسهیلات خدمات عمومی مانند چمن‌کاری و معابر سرسبز را به‌منظور طراحی شهر دوستدار کودک در چانگشا مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند. آن‌ها در این پژوهش از پرسشنامه‌ها و مصاحبه برای تعیین فرم‌های مورد علاقه کودکان و مکان‌های بازی استفاده کردند و با توجه به ارزیابی انجام شده، مجموعه از روش‌های جدید برای جابه‌جایی چمن‌های شهری و ایجاد معابر سرسبز استفاده شد، به‌طور مثال برای ارزیابی طرح تخصیص و عدالت در ایجاد مکان‌های دوستدار کودک، مناطقی با ظرفیت‌های مختلف از لحاظ تراکم جمعیتی و مسکونی لحاظ شده در نهایت برخی از مکان‌های جدید که باید بر اساس برنامه‌های موجود برای تخصیص منابع عمومی موجود تنظیم شوند، مشخص شدند و برخی از توصیه‌ها در رابطه با اولویت‌های منابع عمومی نیز ارائه شد.

پروماسوری و همکاران (۲۰۱۹)، در پژوهشی الگوی سیاسی فضاهای عمومی در ایجاد شهر دوستدار کودک در جاکارتا را مورد بررسی قرار دادند و عملکرد طراحی فضاهای عمومی مورد مطالعه قرار دادند. نتایج نشان داد که رویکرد مشارکتی از پایین به بالا منجر به استفاده و تعامل عمومی می‌شود.

روش تحقیق

تحقیق حاضر از لحاظ روش، جزء تحقیقات توصیفی - تحلیلی و از لحاظ ماهیت، تحقیق کاربردی می‌باشد. جهت تعیین شاخص‌های شهر دوستدار کودک، تعداد سی نمونه از مهم‌ترین و تأثیرگذارترین شاخص‌های شهر دوستدار کودک تدوین شده است. جامعه آماری این پژوهش را سرپرستان خانوار در شهر تبریز تشکیل می‌دهد. حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران، ۳۸۴ نفر در سطح خطای ۵ درصد برآورد گردید. نمونه‌گیری پرسشنامه شهروندان، برحسب توزیع جغرافیای جمعیت در منطقه دهگانه و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌بندی شده، انجام شده است که بر اساس آمار و اطلاعات منتشر شده توسط مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۵، در جدول ۱ آورده شده است.

جدول ۱. جمعیت و مقدار حجم نمونه مناطق ده‌گانه تبریز

منطقه	جمعیت	درصد (جمعیت)	تعداد نمونه
منطقه ۱	۲۱۲۲۰۶	۱۴/۲	۵۵
منطقه ۲ تبریز	۱۶۹۰۴۷	۱۱/۳	۴۳
منطقه ۳	۲۴۳۴۰۰	۱۶/۳	۶۳
منطقه ۴	۳۱۶۱۲۶	۲۱/۱	۸۱
منطقه ۵	۹۲۲۷۴	۶/۲	۲۴

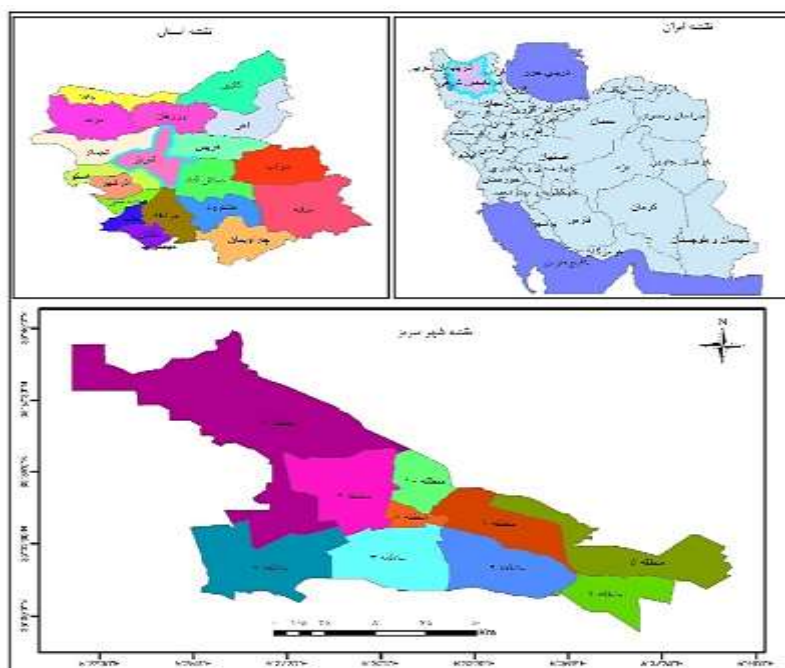
منطقه	جمعیت	درصد (جمعیت)	تعداد نمونه
منطقه ۶	۹۴۸۹۷	۶/۳	۲۴
منطقه ۷	۱۴۳۴۶۰	۹/۶	۳۷
منطقه ۸	۲۸۷۰۰	۱/۹	۷
منطقه ۹	۳۲۴	۰	۰
منطقه ۱۰	۱۹۴۵۶۴	۱۳	۵۰
جمع	۱۴۹۴۹۹۸	۱۰۰	۳۸۴

برگرفته از: مطالعات اسنادی نگارندگان، ۱۴۰۲

در ارزیابی روایی (اعتبار) پرسشنامه‌ها از روایی صوری استفاده شده است. بدین منظور پرسشنامه‌ها در اختیار متخصصین قرار گرفت و روایی آن مورد تایید قرار گرفت. در این پژوهش برای سنجش پایایی، از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. ابتدا ۳۰ پرسشنامه مورد پیش‌آزمون قرار گرفته و سپس پایایی درونی این گویه‌ها از طریق آلفای کرونباخ مورد آزمون قرار گرفت. برای آزمایش مقدار آلفا و در نتیجه افزایش روایی مقیاس باید همه گویه‌هایی که دارای روایی ضعیف هستند را حذف کرد و این عمل را تا آنجا ادامه داد تا آلفا کل طیف به حداقل مورد قبول برسد.

معرفی محدوده مورد مطالعه

تبریز یکی از شهرهای بزرگ ایران و مرکز استان آذربایجان شرقی است. این شهر بزرگ‌ترین شهر شمال غرب کشور و قطب اداری، ارتباطی، بازرگانی، سیاسی، صنعتی، فرهنگی و نظامی این منطقه شناخته می‌شود. وسعت محدوده شهر تبریز ۲۵ هزار هکتار می‌باشد و جمعیت آن معادل دو میلیون نفر است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵).

شکل ۱. نقشه محدوده مورد مطالعه

برگرفته از: ترسیم نگارندگان، ۱۴۰۲

تراکم ناخالص جمعیت شهر تبریز ۷۲ نفر در هکتار بود در حالیکه این مقدار در سال ۱۳۸۵ این رقم ۵۴ نفر در هکتار بوده است. در مناطق پرتراکم مانند منطقه ۵ این عدد به ۱۶۰ نفر در هکتار نیز می‌رسد. بررسی تراکم خالص جمعیتی در مناطق شهر تبریز بیانگر تراکم بیشتر منطقه ۱۰ (۴۵۰ نفر در هکتار) نسبت به سایر مناطق است این در حالی است که کمترین تراکم خالص جمعیتی در منطقه ۹ بوده که معادل ۱۴۳ نفر در هکتار است.

یافته‌ها

بررسی توصیفی اولیه نتایج پرسشنامه

در این پژوهش، ابتدا سوالات شهر دو ستدار کودک در سطح مناطق ده‌گانه تبریز به صورت یک جا در نظر گرفته شده و در حد امکان سعی گردیده تا تمام زوایای شهر دو ستدار کودک را در برگیرد. ضمن آنکه شاخص‌های شهر دو ستدار کودک نیز به طور جداگانه آورده شده است. در این بخش به بررسی نتایج اولیه پاسخ‌های جمع‌آوری شده به وسیله پرسشنامه جهت بررسی و ارزیابی شاخص‌های شهر دو ستدار کودک در مناطق ده‌گانه کلان‌شهر تبریز پرداخته شده است.

جدول ۲. اطلاعات توصیفی نتایج اولیه پرسشنامه مناطق ده‌گانه تبریز

انحراف معیار	میانگین	خیلی زیاد (۵)	زیاد(۴)	متوسط (۳)	کم (۲)	خیلی کم(۱)	شاخص‌های آماره	سوالات
۷۶	۲/۵۳	۰	۱۲	۲۳۵	۸۴	۵۳	فراوانی	۱- میزان کافی امکانات فضای بازی در محل زندگی شما که باعث جذب کودکان می‌شود را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۳/۱	۶۱/۲	۲۱/۹	۱۳/۸	درصد	
۶۸	۲/۵۸	۰	۱۲	۳۳۱	۱۱۱	۳۰	فراوانی	۲- وضعیت مبلمان شهری موجود در فضایی بازی کودکان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۳/۱	۶/۲	۲۸/۹	۷/۸	درصد	
۸۱	۲/۵۹	۰	۲۸	۲۲۴	۷۹	۵۳	فراوانی	۳- وضعیت کفپوش فضاهای بازی کودکان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۷/۳	۵۸/۳	۲/۶	۱۳/۸	درصد	
۹۷	۲/۱۳	۰	۱۶	۱۶۲	۶۴	۱۴۲	فراوانی	۴- فضاهای مخصوص کودکان معلول جهت حضور آن‌ها در فضاهای شهری بخصوص پارک‌ها را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۴/۲	۴۲/۲	۱۶/۷	۳۷	درصد	
۴۶	۲/۶۸	۰	۰	۲۶۳	۱۲۱	۰	فراوانی	۵- وجود سرزندگی و نشاط در فضاهای شهری برای کودکان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۰	۶۸/۵	۳۱/۵	۰	درصد	
۹۲	۳/۱	۱۵	۱۵۹	۹۵	۱۰۰	۱۵	فراوانی	۶- وضعیت بهداشت محیط و نظافت فضاهای شهری را برای حضور کودکان چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۳/۹	۴۱/۴	۲۴/۷	۲۶	۳/۹	درصد	
۶۲	۲/۷۲	۰	۲۲	۲۵۱	۹۶	۱۵	فراوانی	۷- وضعیت عدم وجود آلودگی هوا در فضاهای شهری را برای حضور کودکان چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۵/۷	۶۵/۴	۲۵	۳/۹	درصد	
۷۲	۱/۸۱	۱۵	۱۲	۴۳	۲۰۰	۱۱۴	فراوانی	۸- وضعیت وجود مسیر دوچرخه‌سواری برای کودکان را در فضاهای شهری چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۳/۹	۳/۱	۱۱/۲	۵۲/۱	۲۹/۷	درصد	
۶۱	۱/۷۱	۰	۰	۳۴	۲۰۸	۱۴۲	فراوانی	۹- وضعیت حمل‌ونقل بخصوص برای کودکان معلول را در فضاهای شهری چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۰	۸/۹	۵۴/۲	۳۷	درصد	
۸۶	۲/۴۷	۱۲	۳۳	۲۱۰	۴۵	۸۴	فراوانی	۱۰- وضعیت وجود مسیرهای پیاده که موجب حضور پذیری کودکان و افزایش رضایتمندی آن‌ها شود را گونه ارزیابی می‌کنید؟
		۳/۱	۸/۶	۵۴/۷	۱۱/۷	۲۱/۹	درصد	
۱/۱۳	۲/۸۱	۰	۱۵۸	۶۴	۱۰۲	۶۲	فراوانی	۱۱- وضعیت کیفیت آسفالت خیابان و کوچه‌های محله برای تردد راحت کودکان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۴/۶	۱۶/۷	۲۶/۶	۱۶/۱	درصد	
۹۸	۳/۲۱	۱۵	۱۹۰	۸۳	۶۸	۲۸	فراوانی	۱۲- وضعیت خط‌کشی عابر پیاده در محله برای عبور و مرور کودکان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۳/۹	۴۹/۵	۳۱/۶	۱۷/۷	۷/۳	درصد	
۵۶	۲/۶۰	۰	۰	۲۴۷	۱۲۱	۱۶	فراوانی	۱۳- وضعیت دسترسی کودکان به خدمات آموزشی(مدرسه و کلاس‌های فرهنگی و فوق‌العاده) را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۰	۶۴/۳	۳۱/۵	۴/۲	درصد	
۸۷	۳/۲۸	۰	۱۷۷	۴۵۱	۴۴	۱۲	فراوانی	۱۴- وضعیت دسترسی کودکان به فضاهای سبز، بازی، شهرسازی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۴۶/۱	۳۹/۳	۱۱/۵	۳/۱	درصد	
۸۸	۳/۸	۱۱	۱۵۷	۸۰	۱۳۶	۰	فراوانی	

انحراف معیار	میانگین	خیلی زیاد (۵)	زیاد (۴)	متوسط (۳)	کم (۲)	خیلی کم (۱)	شاخص‌های آماری	سؤالات
		۲/۹	۴۱	۲/۸	۳۵/۴	۰	درصد	۱۵- وضعیت دسترسی به خدمات بهداشتی (درمانگاه و مرکز بهداشت) را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
۷۰	۳/۴۹	۰	۲۳۶	۱۰۱	۴۷	۰	فراوانی	۱۶- وضعیت دسترسی کودکان به فعالیت‌های ورزشی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۶۱/۵	۲۶/۳	۱۲/۲	۰	درصد	
۴۸	۲/۷۷	۰	۱۲	۲۷۲	۱۰۰	۰	فراوانی	۱۷- دسترسی کودکان به فضاهای شادی و ارتباط با دوستان به منظور مشارکت کودکان با یکدیگر در انجام بازی‌های گروهی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۳/۱	۷/۸	۲۶	۰	درصد	
۷۱	۲/۶۰	۱۵	۲۲	۲۲۰	۸۹	۳۸	فراوانی	۱۸- وضعیت وجود فضاهای قابل دید و امن را برای حضور کودکان چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۳/۹	۵/۷	۵۷/۳	۲۳/۲	۹/۹	درصد	
۵۶	۲/۶۰	۰	۰	۲۴۷	۱۲۱	۱۶	فراوانی	۱۹- وضعیت حضور نیروی انتظامی در محله برای افزایش احساس امنیت کودکان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۰	۶۴/۳	۳۱/۵	۴/۲	درصد	
۷۹	۲/۶۹	۰	۳۰	۲۵۷	۴۷	۵۰	فراوانی	۲۰- وضعیت ایمن بودن پیاده‌روها که موجب کاهش خطرات اجتناب‌ناپذیر برای کودکان شود را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۷/۸	۶۶/۹	۲۸/۱۲	۱۳	درصد	
۶۸	۲/۴۶	۰	۰	۲۵۹	۴۳	۴۶	فراوانی	۲۱- وضعیت سطوح محافظ در برابر باد و باران برای بازی کودکان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۰	۷۶/۸	۱۱/۲	۱۲	درصد	
۷۲	۲/۲۸	۰	۰	۱۷۰	۱۵۲	۶۲	فراوانی	۲۲- وضعیت روشنایی و نورپردازی‌های موجود در فضاهای شهری چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۰	۴۴/۳	۳۹/۶	۱۶/۱	درصد	
۱/۱۸	۲/۹۱	۴۶	۱۳۳	۶۹	۶۱	۷۵	فراوانی	۲۳- وضعیت تشویق گرامی داشت وقایع فرهنگی، برگزاری جشن‌ها و نمایشگاه برای کودکان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۱۲	۳۴/۶	۱۸	۱۵/۹	۱۹/۵	درصد	
۷۲	۲/۵۴	۱۵	۲۲	۱۹۵	۱۱۴	۳۸	فراوانی	۲۴- وضعیت تقویت کردن مکان‌های تاریخی، فرهنگی و میراث فرهنگی شهرها به منظور جذب کودکان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۳/۹	۵/۷	۵/۹	۲۹/۷	۹/۹	درصد	
۷۴	۲/۴۴	۰	۱۵	۱۸۶	۱۳۸	۴۵	فراوانی	۲۵- وضعیت سرمایه‌گذاری در شناساندن مشاهیر و تاریخچه شهر به کودکان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۳/۹	۴۸/۴	۳۵/۹	۱۱/۷	درصد	
۵۹	۱/۷۰	۰	۰	۲۷	۲۱۵	۱۴۲	فراوانی	۲۶- برگزاری جشن‌های ملی، محلی، کشوری، مذهبی، تاریخی باعث ایجاد حس نشاط و خرسندی کودکان شود را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۰	۷	۵۶	۳۷	درصد	
۷۶	۲/۷۱	۱۵	۱۴۰	۱۲	۱۷۱	۴۶	فراوانی	۲۷- مدیریت شهری در زمینه بیان عقیده‌های کودکان در تصمیم‌گیری‌های مربوط به مناسب‌سازی، بسترهای لازم را فراهم نموده است؟
		۳/۹	۳۶/۵	۳/۱	۴۴/۵	۱۲	درصد	
۵۵	۱/۷۸	۰	۰	۲۷	۲۴۶	۱۱۱	فراوانی	۲۸- مشارکت و ارزش‌دهی به کودکان را در ساخت فضاهای شهری چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۰	۷	۶۴/۱	۲۸/۹	درصد	
۷۷	۲/۲۳	۰	۰	۱۷۰	۱۳۳	۸۱	فراوانی	۲۹- به‌طور کلی تأمین نیازهای کودکان در ساخت فضای شهری را توسط مدیران چگونه ارزیابی می‌کنید؟
		۰	۰	۴۴/۳	۳۴/۶	۲۱/۱	درصد	

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

تحلیل کالبدی و محیطی

با توجه به جدول قبلی (۱) از میان سؤالات مربوط به بخش کالبدی - محیطی در مناطق ده‌گانه تبریز سؤال « وضعیت بهداشت محیط و نظافت فضاهای شهری را برای حضور کودکان چگونه ارزیابی می‌کنید؟ » بالاترین میانگین (۳/۱۱) و سؤال « فضاهای مخصوص کودکان معلول جهت حضور آن‌ها در فضاهای شهری بخصوص پارک‌ها را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ » پایین‌ترین میانگین (۲/۱۳) را در میان سؤالات بخش کالبدی - محیطی در مناطق ده‌گانه تبریز را کسب کرده است. جدول شماره ۲ میانگین کل

مولفه‌های مربوط به بخش کالبدی - محیطی در مناطق ده‌گانه تبریز (شهروندان) را نشان می‌دهد با توجه به جدول، میانگین کل سؤالات بخش کالبدی - محیطی ۲/۶ به دست آمده است.

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار سؤالات شاخص‌های کالبدی و محیطی مناطق ده‌گانه تبریز

شاخص	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7
تعداد	معتبر	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴
	غایب
میانگین	۲/۵۳	۲/۵۸	۲/۵۹	۲/۱۳	۲/۶۸	۳/۱۱	۲/۶
انحراف از معیار	-۰/۷۶	-۰/۶۸	-۰/۸۱	-۰/۹۷	-۰/۴۶	-۰/۹۲	-۰/۶۲

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

جدول ۳. میانگین کل سؤالات کالبدی - محیطی مناطق ده‌گانه تبریز

تعداد	۳۸۴
میانگین	۲/۶۲
انحراف از میانگین	+۰/۳۶
میانه	۲/۴۲
انحراف از معیار	+۰/۵۲
واریانس	+۰/۲۷۲

تحلیل حمل‌ونقل و تحرک مستقل و آزادانه

از میان مولفه‌های مربوط به بخش حمل‌ونقل و تحرک مستقل و آزادانه در مناطق ده‌گانه تبریز سؤال «وضعیت خط‌کشی عابر پیاده در محله برای عبور و مرور کودکان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟» بالاترین میانگین (۳/۲۱) و سؤال «وضعیت حمل‌ونقل بخصوص برای کودکان معلول را در فضاهای شهری چگونه ارزیابی می‌کنید؟» پایین‌ترین میانگین (۱/۷۱) را در میان سؤالات بخش حمل‌ونقل و تحرک مستقل و آزادانه در مناطق ده‌گانه تبریز را کسب کرده است.

جدول ۴. میانگین و انحراف معیار سؤالات حمل‌ونقل و تحرک مستقل و آزادانه مناطق ده‌گانه تبریز

شاخص	S1	S2	S3	S4	S5
تعداد	معتبر	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴
	غایب
میانگین	۱/۸۷	۱/۷۱	۲/۴۷	۲/۸۱	۳/۲۱
انحراف از معیار	-۰/۷۲	-۰/۶۱	-۰/۸۶	۱/۱۳	-۰/۹۸

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

جدول شماره ۵ میانگین کل سؤالات مربوط به بخش حمل‌ونقل و تحرک مستقل و آزادانه در مناطق ده‌گانه تبریز (شهروندان) را نشان می‌دهد با توجه به جدول، میانگین کل سؤالات بخش حمل‌ونقل و تحرک مستقل و آزادانه ۲/۴۲ به دست آمده است.

جدول ۵. میانگین کل سؤالات حمل‌ونقل و تحرک مستقل و آزادانه مناطق ده‌گانه تبریز

تعداد	۳۸۴
میانگین	۲/۴۲
انحراف از میانگین	+۰/۳۵
میانه	۲/۶
انحراف از معیار	+۰/۶۹
واریانس	+۰/۴۸۱

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

تحلیل دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع

با توجه به جدول ۶، از میان سؤالات مربوط به بخش دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع در مناطق ده‌گانه تبریز سؤال «وضعیت دسترسی کودکان به فعالیت‌های ورزشی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟» بالاترین میانگین (۳/۴۹) و سؤال «وضعیت دسترسی

کودکان به خدمات آموزشی (مدرسه و کلاس‌های فرهنگی و فوق‌العاده) را چگونه ارزیابی می‌کنید؟» پایین‌ترین میانگین (۲/۶۰) را در میان سؤالات بخش دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع در مناطق ده‌گانه تبریز را کسب کرده است.

جدول ۶. میانگین و انحراف معیار سؤالات دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع مناطق ده‌گانه تبریز

شاخص	S1	S2	S3	S4	S5
معتبر	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴
تعداد غایب	۰	۰	۰	۰	۰
میانگین	۲/۶۰	۳/۲۸	۳/۰۸	۳/۴۹	۲/۷۷
انحراف از معیار	۰/۵۶	۰/۷۸	۰/۸۸	۰/۷۰	۰/۴۸

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

جدول شماره ۷ میانگین کل سؤالات مربوط به بخش دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع در مناطق ده‌گانه تبریز (شهروندان) را نشان می‌دهد با توجه به جدول، میانگین کل سؤالات بخش دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع ۳/۰۵ به دست آمده است.

جدول ۷. میانگین کل سؤالات دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع مناطق ده‌گانه تبریز

تعداد	۳۸۴
میانگین	۳/۰۵
انحراف از میانگین	۰/۲۶
میانه	۳
انحراف از معیار	۰/۵۲
واریانس	۰/۲۸۰

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

تحلیل ایمنی و امنیت

با توجه به جدول ۸، از میان سؤالات مربوط به بخش ایمنی و امنیت در مناطق ده‌گانه تبریز سؤال «وضعیت ایمن بودن پاده‌روها که موجب کاهش خطرات اجتناب‌ناپذیر برای کودکان شود را چگونه ارزیابی می‌کنید؟» بالاترین میانگین (۲/۶۹) و سؤال «وضعیت روشنایی و نورپردازی‌های موجود در فضاهای شهری چگونه ارزیابی می‌کنید؟» پایین‌ترین میانگین (۲/۲۸) را در میان سؤالات بخش ایمنی و امنیت در مناطق ده‌گانه تبریز را کسب کرده است.

جدول ۸. میانگین و انحراف معیار کل سؤالات ایمنی و امنیت مناطق ده‌گانه تبریز

شاخص	S1	S2	S3	S4	S5
معتبر	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴
تعداد غایب	۰	۰	۰	۰	۰
میانگین	۲/۶۰	۲/۶۰	۲/۶۹	۲/۶۴	۲/۲۸
انحراف از معیار	۰/۷۱	۰/۵۶	۰/۷۹	۰/۶۸	۰/۷۲

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

جدول شماره ۹، میانگین کل سؤالات مربوط به ایمنی و امنیت در مناطق ده‌گانه تبریز (شهروندان) را نشان می‌دهد با توجه به جدول، میانگین کل سؤالات بخش ایمنی و امنیت ۲/۵۷ به دست آمده است.

۹. میانگین کل سؤالات ایمنی و امنیت مناطق ده‌گانه تبریز

تعداد	۳۸۴
میانگین	۲/۵۷
انحراف از میانگین	۰/۳۰
میانه	۲/۸
انحراف از معیار	۰/۶۰
واریانس	۰/۳۶۸

تحلیل تاریخی، فرهنگی و مذهبی

با توجه به جدول ۱۰ از میان سؤالات مربوط به بخش تاریخی، فرهنگی و مذهبی در مناطق ده‌گانه تبریز سؤال « وضعیت تشویق گرامی داشت وقایع فرهنگی، برگزاری جشن‌ها و نمایشگاه برای کودکان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ بالاترین میانگین (۲/۹۱) و سؤال « برگزاری جشن‌های بومی و محلی، ملی، مذهبی، تاریخی باعث ایجاد حس نشاط و خرسندی کودکان شود را چگونه ارزیابی می‌کنید؟» پایین‌ترین میانگین (۱/۷۰) را در میان سؤالات بخش تاریخی، فرهنگی و مذهبی در مناطق ده‌گانه تبریز را کسب کرده است.

جدول ۱۰. میانگین و انحراف معیار کل سؤالات تاریخی، فرهنگی و مذهبی

شاخص	S1	S2	S3	S4
معتبر	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴
تعداد غایب	۰	۰	۰	۰
میانگین	۲/۹۱	۲/۵۴	۲/۴۴	۱/۷۰
انحراف از معیار	۱/۱۸	۰/۷۴	۰/۷۴	۰/۵۹

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

جدول شماره ۱۱، میانگین کل سؤالات مربوط به تاریخی، فرهنگی و مذهبی در مناطق ده‌گانه تبریز (شهروندان) را نشان می‌دهد با توجه به جدول، میانگین کل سؤالات بخش تاریخی، فرهنگی و مذهبی ۲/۴ به دست آمده است.

جدول ۱۱. میانگین کل سؤالات تاریخی، فرهنگی و مذهبی مناطق ده‌گانه تبریز

تعداد	۳۸۴
میانگین	۲/۴
انحراف از میانگین	۰/۳۴
میانه	۲/۲۵
انحراف از معیار	۰/۶۷
واریانس	۰/۴۶۲

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

تحلیل مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده

با توجه به جدول ۱۲، از میان سؤالات مربوط به بخش مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده در مناطق ده‌گانه تبریز سؤال « مدیریت شهری در زمینه بیان عقیده‌های کودکان در تصمیم‌گیری‌های مربوط به مناسب سازی، بستری‌های لازم را فراهم نموده است» بالاترین میانگین (۲/۷۱) و سؤال «مشارکت و ارزش‌دهی به کودکان را در ساخت فضاهای شهری چگونه ارزیابی می‌کنید؟» پایین‌ترین میانگین (۱/۷۸) را در میان سؤالات بخش مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده در مناطق ده‌گانه تبریز را کسب کرده است.

جدول ۱۲. میانگین و انحراف معیار کل سؤالات مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده مناطق ده‌گانه تبریز

شاخص	S1	S2	S3
معتبر	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴
تعداد غایب	۰	۰	۰
میانگین	۲/۷۱	۱/۷۸	۲/۳۳
انحراف از معیار	۰/۷۶	۰/۵۵	۰/۷۷

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

جدول شماره ۱۳، میانگین کل سؤالات مربوط به مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده در مناطق ده‌گانه تبریز (شهروندان) را نشان می‌دهد با توجه به جدول، میانگین کل سؤالات بخش مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده ۲/۲۴ به دست آمده است.

جدول ۱۳. میانگین کل سؤالات مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده مناطق ده‌گانه تبریز

تعداد	۳۸۴
میانگین	۲/۲۴
انحراف از میانگین	۰/۳۱
میانه	۲
انحراف از معیار	۰/۶۲
واریانس	۰/۳۸۶

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

آزمون تی تک نمونه‌ای بر روی شاخص کالبدی و محیطی

بر اساس محاسبات انجام شده با آزمون تی تک نمونه‌ای میانگین مؤلفه کالبدی — محیطی در شهر تبریز عدد (۳) به عنوان حد متوسط در نظر گرفته شده و میانگین به دست آمده از آزمون (۲/۶۲)، اختلاف معنی‌داری (۰/...) وجود دارد بنابراین با توجه به میانگین به دست آمده (۲/۶۲) نتیجه می‌گیریم که این مؤلفه در مناطق ده‌گانه تبریز ضعیف است.

جدول ۱۴. آزمون One-Sample Test برای شاخص کالبدی - محیطی

One-Sample Statistics			
انحراف از میانگین	انحراف از معیار	میانگین	تعداد
۰/۰۲۶	۰/۵۲۱	۲/۶۲	۳۸۴
کالبدی - محیطی			

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

جدول ۱۵. آزمون T تک نمونه‌ای شاخص کالبدی - محیطی

مقدار آزمون = ۳					
فاصله اطمینان ۹۵%	تفاوت میانگین با عدد ثابت شما		سطح اطمینان	درجه آزادی	T آماره
	بیشترین	کمترین			
۲/۵۷	۲/۶۲		۰/۰۰۰	۳۸۳	-۱۴/۰۷
کالبدی - محیطی					

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

با توجه به جدول به دست آمده میانگین سؤالات کالبدی — محیطی، عدد ۲/۶۲ را نشان می‌دهد که مقدار آماره و درجه آزادی این آزمون برابر با $T = -14/07 = DF = 383$ و $P\text{-value}$ برابر با ۰/۰۰۰ است. بنابراین مناطق ده‌گانه (شهروندان) با میانگین ۲/۶۲ از سطح متوسط در طیف لیکرت (عدد ۳)، پایین‌تر است.

آزمون تی تک نمونه‌ای بر روی شاخص حمل‌ونقل و تحرک مستقل و آزادانه

بر اساس محاسبات انجام شده با آزمون تی تک نمونه‌ای (شهروندان) میانگین مؤلفه حمل‌ونقل و تحرک مستقل و آزادانه در مناطق ده‌گانه شهر تبریز و میانگین به دست آمده از آزمون (۲/۴۲)، اختلاف معنی‌داری (۰/۰۰۰) وجود دارد بنابراین با توجه به میانگین به دست آمده (۲/۴۲) نتیجه می‌گیریم که این مؤلفه در مناطق ده‌گانه تبریز ضعیف است.

جدول ۱۶. آزمون One-Sample Test برای شاخص حمل‌ونقل و تحرک مستقل و آزادانه

One-Sample Statistics			
انحراف از میانگین	انحراف از معیار	میانگین	تعداد
۰/۰۳۵	۰/۶۹۳	۲/۴۲	۳۸۴
حمل و نقل و تحرک مستقل و آزادانه			

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

جدول ۱۷. آزمون T تک نمونه‌ای برای شاخص حمل‌ونقل و تحرک مستقل و آزادانه

مقدار آزمون = ۳					
فاصله اطمینان ۹۵%	تفاوت میانگین با عدد ثابت شما		سطح اطمینان	درجه آزادی	T آماره
	بیشترین	کمترین			
۲/۳۵	۲/۴۲		۰/۰۰۰	۳۸۳	-۱۶/۳۷۶
حمل و نقل و تحرک مستقل و آزادانه					

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

با توجه به جدول به دست آمده میانگین سؤالات حمل و نقل و تحرک مستقل و آزادانه، عدد ۲/۴۲ را نشان می‌دهد که مقدار آماره و درجه آزادی این آزمون برابر با $T=۱۶/۳۷۶=DF=۳۸۳$ می‌باشد و P-value برابر آن برابر با ۰/۰۰۰ است. بنابراین شهروندان با میانگین ۲/۴۲ از سطح متوسط در طیف لیکرت (عدد ۳)، پایین‌تر است.

آزمون تی تک نمونه‌ای بر روی شاخص دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع

طبق ارزیابی انجام شده در این پژوهش بر اساس آزمون تی تک نمونه‌ای میانگین کلی نظریات به دست آمده از مؤلفه دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع در مناطق ده‌گانه تبریز، ۳/۰۵ می‌باشد که این میزان از حد متوسط (۳) بیشتر می‌باشد همچنین با توجه به جداول اختلافات معناداری (۰/۰۰۰) وجود دارد، نتیجه می‌گیریم که مؤلفه دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع در مناطق ده‌گانه تبریز بالاتر از متوسط ارزیابی می‌شود.

جدول ۱۸. آزمون One-Sample Test برای شاخص دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع

انحراف از میانگین	انحراف از معیار	میانگین	تعداد
۰/۰۲۶	۰/۵۲۸	۳/۰۵	۳۸۴

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

جدول ۱۹. آزمون تی تک نمونه‌ای برای شاخص دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع

مقدار آزمون = ۳

فاصله اطمینان ۹۵٪	تفاوت میانگین با عدد ثابت شما	سطح اطمینان	درجه آزادی	T آماره	شاخص دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع	
					بیشترین	کمترین
۲/۹۲	۳/۰۵	۰/۰۰۰	۳۸۳	۰/۹۸۱	۳/۰۲	۲/۹۲

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

با توجه به جدول به دست آمده میانگین سؤالات دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع، عدد ۳/۰۵ را نشان می‌دهد که مقدار آماره و درجه آزادی این آزمون برابر با $T/۹۸۱=DF=۳۸۳$ می‌باشد و P-value برابر آن برابر با ۰/۰۰۰ است. بنابراین شهروندان با میانگین ۳/۰۵ از سطح متوسط در طیف لیکرت (عدد ۳)، بالاتر است.

آزمون تی تک نمونه‌ای بر روی شاخص ایمنی و امنیت

بر اساس محاسبات انجام شده با آزمون تی تک نمونه‌ای (شهروندان) میانگین مؤلفه ایمنی و امنیت در مناطق ده‌گانه تبریز و میانگین به دست آمده از آزمون (۲/۵۷)، اختلاف معنی‌داری (۰/۰۰۰) وجود دارد بنابراین با توجه به میانگین به دست آمده (۲/۵۷) نتیجه می‌گیریم که این مؤلفه در مناطق ده‌گانه تبریز ضعیف است.

جدول ۲۰. آزمون One-Sample Test برای شاخص ایمنی و امنیت

One-Sample Statistics			
انحراف از میانگین	انحراف از معیار	میانگین	تعداد
۰/۰۳۴	۰/۶۷۹	۲/۵۷	۳۸۴

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

جدول ۲۱. آزمون تی تک نمونه‌ای برای شاخص ایمنی و امنیت

مقدار آزمون = ۳

فاصله اطمینان ۹۵٪	تفاوت میانگین با عدد ثابت شما	سطح اطمینان	درجه آزادی	T آماره	ایمنی و امنیت	
					بیشترین	کمترین
۲/۵۶	۲/۵۷	۰/۰۰۰	۳۸۳	-۱۲	۲/۶۸	۲/۵۶

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

با توجه به جدول به دست آمده میانگین سؤالات ایمنی و امنیت، عدد ۲/۵۷ را نشان می‌دهد که مقدار آماره و درجه آزادی این آزمون برابر با $DF=383$ و $T=-12$ می‌باشد و P-value برابر آن برابر با ۰/۰۰۰ است. بنابراین شهروندان با میانگین ۲,۵۷ از سطح متوسط در طیف لیکرت (عدد۳)، پایین‌تر است.

آزمون تی تک نمونه‌ای بر روی شاخص تاریخی، فرهنگی و مذهبی

طبق ارزیابی انجام شده در این پژوهش بر اساس آزمون تی تک نمونه‌ای میانگین کلی نظریات به دست آمده از مؤلفه تاریخی، فرهنگی و مذهبی در مناطق ده‌گانه تبریز، ۲/۴۰ می‌باشد که این میزان از حد متوسط (۳) کمتر می‌باشد همچنین با توجه به جدول اختلافات معناداری (۰/۰۰۰) وجود دارد، نتیجه می‌گیریم که مؤلفه تاریخی، فرهنگی و مذهبی در مناطق ده‌گانه تبریز ضعیف ارزیابی می‌شود.

جدول ۲۲. آزمون One-Sample Test برای شاخص تاریخی، فرهنگی و مذهبی

One-Sample Statistics			
انحراف از میانگین	انحراف از معیار	میانگین	تعداد
۰/۰۳۴	۰/۶۷۹	۲/۴۰	۳۸۴

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

جدول ۲۳. آزمون تی تک نمونه‌ای برای شاخص تاریخی، فرهنگی و مذهبی

مقدار آزمون = ۳					
فاصله اطمینان ۹۵%		تفاوت	سطح اطمینان	درجه آزادی	آماره T
بیشترین	کمترین	میانگین با عدد ثابت شما			
۲/۲۸	۲/۴۲	۲/۴۰	۰/۰۰۰	۳۸۳	-۱۸/۶۸

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

با توجه به جدول به دست آمده میانگین سؤالات تاریخی، فرهنگی و مذهبی، عدد ۲,۴۰ را نشان می‌دهد که مقدار آماره و درجه آزادی این آزمون برابر با $DF=383$ و $T=-18/68$ می‌باشد و P-value برابر آن برابر با ۰/۰۰۰ است. بنابراین شهروندان با میانگین ۲/۴۰ از سطح متوسط در طیف لیکرت (عدد۳)، پایین‌تر است.

آزمون تی تک نمونه‌ای بر روی شاخص مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده

بر اساس محاسبات انجام شده، با آزمون تی تک نمونه‌ای میانگین مؤلفه مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده در مناطق ده‌گانه تبریز عدد (۳) به عنوان حد متوسط در نظر گرفته شده و میانگین به دست آمده از آزمون (۲/۲۴)، اختلاف معنی‌داری (۰/۰۰۰) وجود دارد بنابراین با توجه به میانگین به دست آمده (۲/۲۴) نتیجه می‌گیریم که این مؤلفه در مناطق ده‌گانه تبریز ضعیف است.

جدول ۲۴. آزمون One-Sample Test برای شاخص مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده

One-Sample Statistics			
انحراف از میانگین	انحراف از معیار	میانگین	تعداد
۰/۰۳۱	۰/۶۲۱	۲/۲۴	۳۸۴

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

جدول ۲۵. آزمون تی تک نمونه‌ای برای شاخص مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده

One-Sample Test						
مقدار آزمون = ۳						
T آماره	درجه آزادی	سطح اطمینان	تفاوت میانگین با عدد ثابت شما	فاصله اطمینان ۹۵%		
				بیشترین	کمترین	
مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده	-۲۸/۳۹	۳۸۳	۰/۰۰۰	۲/۲۴	۲/۰۳	۲/۱۶

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

با توجه به جدول به دست آمده میانگین سؤالات مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده، عدد ۲/۲۴ را نشان می‌دهد که مقدار آماره و درجه آزادی این آزمون برابر با $T = -28/39 = DF$ و $DF = 383$ می‌باشد و P-value برابر آن برابر با ۰/۰۰۰ است. بنابراین شهروندان با میانگین ۲/۲۴ از سطح متوسط در طیف لیکرت (عدد ۳)، پایین‌تر است.

رتبه‌بندی مؤلفه‌ها با استفاده از مدل آنتروپی شانون

برای رتبه‌بندی مؤلفه‌ها ۴۰ عدد پرسشنامه بین کارشناسان توزیع گردید، برای ارزیابی از مدل آنتروپی شانون استفاده شده که به ترتیب مؤلفه‌های فضای قابل دید و امن (۰/۱۳۵۶۹۸۵)، آلودگی هوا (۰/۱۳۳۶۶۴۸)، کیفیت آسفالت (۰/۰۷۴۰۲۸۴)، تقویت میراث فرهنگی (۰/۰۹۸۶۵۳۵)، ایمنی پیاده‌روها (۰/۰۵۱۸۹۵۱)، ارزش‌دهی به کودکان (۰/۰۴۹۸۶۵۳)، جشن‌های ملی، محلی (۰/۰۴۹۵۴۸۹)، حمل‌ونقل معلولان (۰/۰۴۶۹۷۶۱)، مسیر دوچرخه‌سواری (۰/۰۳۹۸۲۲۳)، بیان عقاید (۰/۰۵۶۸۴۲۵)، خدمات بهداشتی (۰/۰۲۵۷۷۷۳)، وضعیت روشنایی (۰/۰۲۳۴۱۴۵)، تجلیل وقایع فرهنگی (۰/۰۱۶۱۶۷۲)، سطوح محافظ (۰/۰۱۶۱۱۴۴)، خدمات آموزشی (۰/۰۱۶۱۱۴۴)، بهداشت محیط (۰/۰۱۳۸۰۶۱)، کف‌پوش فضاهای بازی (۰/۰۱۱۹۸۰۸)، فضاهای سبز، بازی (۰/۰۰۹۶۲۴۵)، سرمایه‌گذاری فرهنگی (۰/۰۰۹۱۷۲۵)، امکانات فضای بازی (۰/۰۰۵۸۷۶۲)، حضور نیروی انتظامی (۰/۰۰۴۹۷۳۱)، فضاهای ورزشی (۰/۰۰۴۵۱۴۸)، مسیرهای پیاده (۰/۰۰۳۹۷۷۷)، ساخت فضای شهری (۰/۰۰۲۶۵۹۸)، مبلمان شهری (۰/۰۰۲۳۱۵۴)، فضاهای شادی (۰/۰۰۱۸۵۹۰)، خط‌کشی عابر پیاده (۰/۰۰۱۸۵۶۹)، فضاهای مخصوص کودکان معلول (۰/۰۰۱۱۸۰۸) و سرزندگی و نشاط (۰/۰۰۱۵۳۳۸) از درجه اهمیتی بیشتری نسبت به بقیه مؤلفه‌ها دارا می‌باشد.

جدول ۲۶. رتبه‌بندی مؤلفه‌ها با استفاده از مدل آنتروپی شانون

سرزندگی و نشاط	فضاهای مخصوص کودکان معلول	کف‌پوش فضاهای بازی	مبلمان شهری	امکانات فضای بازی
۰/۹۷۴۶۲۱	۰/۹۹۴۸۷۲۸	۰/۹۹۸۸۷۴۶	۰/۹۸۲۶۶۱۴	۰/۹۹۷۳۱۳۱
۰/۰۰۷۲۵۳۹	۰/۰۰۱۵۵۲۷	۰/۰۰۷۵۲۵۴	۰/۰۰۱۰۹۸۶	۰/۰۰۲۶۸۵۲
۰/۰۰۱۵۳۳۸	۰/۰۰۱۱۸۰۸	۰/۰۰۱۱۹۸۰۸	۰/۰۰۳۳۱۵۴	۰/۰۰۵۸۷۶۲
مسیرهای پیاده	حمل‌ونقل معلولان	مسیر دوچرخه‌سواری	آلودگی هوا	بهداشت محیط
۰/۹۹۲۲۹۰۲	۰/۹۸۲۴۷۳۹	۰/۹۹۷۷۹۹۳	۰/۹۳۳۶۰۴۵	۰/۹۳۸۱۷۲۱
۰/۰۰۱۵۷۰۹	۰/۰۲۱۷۵۶۱	۰/۰۱۸۲۰۰۷	۰/۰۶۷۱۶۳۰	۰/۰۰۶۱۳۷۹
۰/۰۰۳۹۷۷۷	۰/۰۴۶۹۷۶۱	۰/۰۳۹۸۲۲۳	۰/۱۳۳۶۶۴۸	۰/۰۱۳۸۰۶۱
خدمات بهداشتی	فضاهای سبز، بازی	خدمات آموزشی	خط‌کشی عابر پیاده	کیفیت آسفالت
۰/۹۷۴۷۵۱۲	۰/۹۹۳۶۰۷۳	۰/۹۹۲۳۴۴۴	۰/۹۹۱۳۷۹۷	۰/۹۵۹۴۳۱۹
۰/۰۲۶۸۱۴۸	۰/۰۰۴۴۹۲۷	۰/۰۰۶۴۲۲۳	۰/۰۰۸۶۲۹۰	۰/۰۵۰۱۶۸۰
۰/۰۲۵۷۷۷۳	۰/۰۰۹۶۲۴۵	۰/۰۱۶۱۱۴۴	۰/۰۰۱۸۵۶۹	۰/۰۷۴۰۲۸۴
ایمنی پیاده‌روها	حضور نیروی انتظامی	فضای قابل دید و امن	فضاهای شادی	فضاهای ورزشی
۰/۹۷۹۱۶۱۳	۰/۹۷۸۰۵۱۹	۰/۹۳۱۱۷۷۵	۰/۹۹۱۳۷۰۶	۰/۹۹۸۷۰۳۶
۰/۰۲۳۳۳۸۷	۰/۰۰۱۹۴۸۱	۰/۰۶۲۴۴۵۸	۰/۰۰۱۲۹۱۴	۰/۰۰۲۱۱۶۴
۰/۰۵۱۸۹۵۱	۰/۰۰۴۹۷۳۱	۰/۱۳۵۶۹۸۵	۰/۰۰۱۸۵۹۰	۰/۰۰۴۵۱۴۸
سرمایه‌گذاری فرهنگی	تقویت میراث فرهنگی	تجلیل وقایع فرهنگی	وضعیت روشنایی	سطوح محافظ
۰/۹۹۴۹۷۴۸	۰/۹۶۸۰۵۱۶	۰/۹۸۰۶۲۶۴	۰/۹۵۵۱۷۹۷	۰/۹۹۵۴۷۷۷

سرزندگی و نشاط	فضاهای مخصوص کودکان معلول	کف پوش فضاهای بازی	میلان شهری	امکانات فضای بازی
+/۰۰۷۸۱۲۰	/۰۰۲۳۱۹۴	-/۰۰۳۸۳۷۳	-/۰۱۰۲۳۸۶	۰/۰۰۷۵۲۳۳
+/۰۰۹۱۷۲۵	-/۰۰۹۸۶۵۳۵	-/۰۰۱۶۱۶۷۲	-/۰۰۲۳۴۱۴۵	۰/۰۰۱۶۱۱۴۴
-	ساخت فضای شهری	ارزش‌دهی به کودکان	بیان عقاید	جشن‌های ملی، محلی
-	۰/۹۶۸۹۵۴۵	۰/۹۹۲۲۸۶۲	۰/۹۶۱۹۴۵۸	۰/۹۹۸۴۲۹۰
-	۰/۰۰۶۹۸۵۳	-/۰۰۷۵۷۰۹	-/۰۰۰۸۶۵۲۳	۰/۰۰۱۵۹۹۵
-	۰/۰۰۲۶۵۹۸	-/۰۰۴۹۸۶۵۳	-/۰۰۵۶۸۴۲۵	۰/۰۰۴۹۵۴۸۹

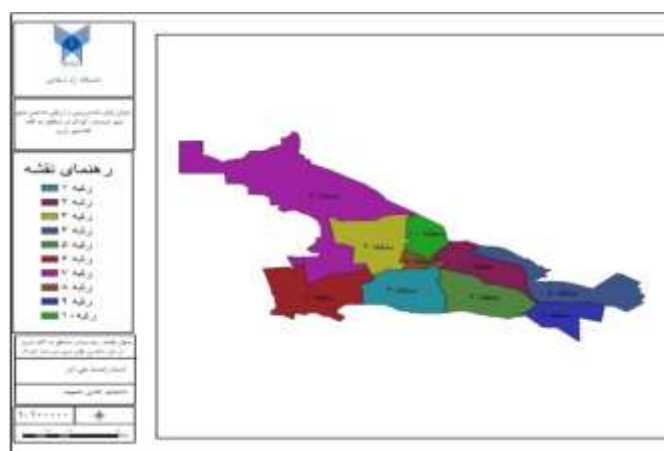
برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

در این بخش، از متغیرهایی همچون کالبدی - محیطی، حمل‌ونقل و تحرک مستقل و آزادانه، دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع، ایمنی و امنیت، تاریخی، فرهنگی و مذهبی و مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده مورد آزمون قرار گرفت. امتیازدهی و رتبه‌ها از طریق مشاهدات میدانی و پرسشنامه‌های مربوط به هر منطقه و با مشارکت مردم و کارشناسان تنظیم شده و در ادامه میانگینی از نظریات و نتایج کلی به دست آمده بیان گردیده است.

جدول ۲۷. روش جمع‌آوری، محاسبه و تجزیه و تحلیل شاخص‌های شهر دوستدار کودک

میانگین										شاخص	
منطقه ۱	منطقه ۲	منطقه ۳	منطقه ۴	منطقه ۵	منطقه ۶	منطقه ۷	منطقه ۸	منطقه ۹	منطقه ۱۰		
۲/۶۳	۲/۷۲	۲/۷۰	۲/۷۲	۲/۶۸	۲/۶۳	۲/۵۱	۲/۶۵	۲/۵۱	۲/۷۴	شهروندان	کالبدی - محیطی
۲/۴۵	۲/۵۴	۲/۵۱	۲/۵۴	۲/۵۱	۲/۴۲	۲/۲۶	۲/۵۳	۲/۲۸	۲/۲۲	شهروندان	حمل‌ونقل و تحرک مستقل و آزادانه
۳	۳/۰۷	۳/۰۴	۳/۰۷	۳/۰۳	۲/۹۶	۲/۸۸	۳/۰۲	۲/۸۸	۲/۸۴	شهروندان	دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع
۲/۶۴	۲/۷۳	۲/۶۷	۲/۷۳	۲/۶۸	۲/۵۷	۲/۵۶	۲/۶۷	۲/۵۴	۲/۴۹	شهروندان	ایمنی و امنیت
۲/۳۸	۲/۴۷	۲/۴۰	۲/۴۷	۲/۴۲	۲/۲۹	۲/۲۶	۲/۴۳	۲/۲۳	۲/۱۸	شهروندان	تاریخی، فرهنگی و مذهبی
۲/۰۹	۲/۱۹	۲/۱۲	۲/۱۹	۲/۱۱	۲/۰۳	۲/۱۰	۲/۱۳	۲/۰۵	۱/۹۷	شهروندان	مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده

در ادامه بر اساس اطلاعات مندرج در جدول ۲۷، تحلیل کلی وضعیت شاخص‌های مورد سنجش از لحاظ جمع‌آوری، محاسبه و تجزیه و تحلیل شاخص‌های از نظر کودکان و خانواده‌ها پرداخته می‌شود. با توجه به جدول استخراج شده وضعیت مناطق ده‌گانه تبریز از نظر شهر دوستدار کودکان از نظر شهروندان، در وضعیت نامطلوبی قرار دارد.

شکل ۲. نقشه رتبه‌بندی نهایی مناطق ده‌گانه شهر تبریز بر اساس شاخص‌های شهر دوستدار کودک

برگرفته از: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

با توجه به رتبه‌بندی نهایی شاخص‌های شهر دوستدار کودک در مناطق ده‌گانه تبریز میانگین شاخص‌های شهر دوستدار کودک در تمام مناطق بین ۲/۵ تا ۳ می‌باشد و میانگین کلی شاخص‌های شهر دوستدار کودک نشان می‌دهد منطقه ۲ با میانگین (۲/۷۹) رتبه اول، منطقه ۵ با میانگین (۲/۷۶) رتبه دوم، منطقه ۱ با میانگین (۲/۷۴) رتبه سوم، منطقه ۳ با میانگین (۲/۷۳) رتبه چهارم، منطقه ۴ با میانگین (۲/۷۱) رتبه پنجم، منطقه ۷ با میانگین (۲/۶۹) رتبه ششم، منطقه ۶ با میانگین (۲/۶۸) رتبه هفتم، منطقه ۸ با میانگین (۲/۶۷) رتبه هشتم، منطقه ۹ با میانگین (۲/۶۱) رتبه نهم و منطقه ۱۰ با توجه به عدم سکونت (و یا حداقل سکونت) رتبه دهم را به خود اختصاص داده است.

بحث و نتیجه‌گیری

کودکان با توجه به نیازهای مخصوص‌شان، نگرش‌ها و ترجیحات متفاوتی در فضاهای شهری دارند. در یک بیان کلی می‌توان اظهار داشت که یک فضای شهری باید برای همه افراد و با هر سطح درآمد و با هر محدودیت فیزیکی، صرف نظر از این که در آن نواحی ساکنند یا نه، قابل دسترس (اجتماعی - فیزیکی) بوده و آن فضا باید بتواند با خصیصه‌های موجود در خود، امکان حضور مساوی تمامی ساکنین و استفاده‌کنندگان شهری را متناسب با نیازهای اجتماعی‌شان فراهم آورد. هدف اصلی در این پژوهش ارزیابی وضعیت مناطق ده‌گانه تبریز بر اساس شاخص‌های شهر دوستدار کودک می‌باشد. در این پژوهش ۶ شاخص به عنوان شاخص‌های شهر دوستدار کودک انتخاب شدند. در این پژوهش از نظریات شهروندان مناطق ده‌گانه تبریز در پاسخ به پرسش‌نامه‌ها استفاده شد، که این پرسشنامه از طریق نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و از نظر کارشناسان جهت رتبه‌بندی مؤلفه‌ها از طریق مدل آنتروپی شانون استفاده شد که مؤلفه‌های فضای قابل دید و امن، آلودگی هوا، کیفیت آسفالت، تقویت میراث فرهنگی، ایمنی پیاده‌روها، ارزش‌دهی به کودکان، جشن‌های ملی - محلی، حمل‌ونقل معلولان، مسیر دوچرخه‌سواری، بیان عقاید از اهمیت بیشتری نسبت به بقیه مؤلفه‌ها دارا می‌باشد. میانگین نظرات شهروندان در رابطه با وضعیت شاخص‌های شش‌گانه شهر دوستدار کودک در مناطق ده‌گانه تبریز به این ترتیب است که شاخص کالبدی - محیطی (۲/۶۲)، حمل‌ونقل و تحرک مستقل و آزادانه (۲/۴۲)، دسترسی به خدمات و فعالیت‌های متنوع (۳/۰۵)، تاریخی، فرهنگی و مذهبی (۲/۴۰) و مشارکت مؤثر با ابراز وجود و بیان عقیده (۲/۲۴) با توجه به میانه نظری (۳) معیارها و شاخص‌های شهر دوستدار کودک در مناطق ده‌گانه تبریز پایین‌تر از حد متوسط است و به یک شهر یا مکان مطلوب کودکان نرسیده است و در نهایت با مقایسه مناطق ده‌گانه تبریز به یکدیگر این نتیجه حاصل شد که تفاوت معنی‌داری بین مناطق مختلف در سطح شهر وجود ندارد. با توجه به اهداف تحقیق، پیشنهادات زیر برای ارتقای شاخص‌های شهر دوستدار کودک در منطقه ده‌گانه شهر تبریز ارائه می‌گردد:

- مدیران و کارشناسان مربوطه با نظرخواهی از مردم و کودکان از سلاخی آن‌ها در طراحی و برنامه‌ریزی شهر استفاده کنند.
- طراحی پارک‌ها و فضای سبز با اصول و ضوابط استاندارد مخصوص کودکان با تاکید بر پارک‌های موضوعی
- ساماندهی مسیرهای مناسب برای عبور کودکان مخصوصاً کودکان معلول از معابر
- در نظر گرفتن مکان‌های تفریح کودکان در مراکز تجاری
- تأمین نور و روشنایی کافی در تمامی مناطق شهر و بالأخص فضاهای باز کودکان

حامی مالی

بنا به اظهار نویسنده مسئول، این مقاله حامی مالی نداشته است.

سهم نویسندگان

این مقاله مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی ارشد در رشته برنامه‌ریزی شهری است. صحت، تأیید و راهنمایی در تدوین مقاله توسط نویسنده دوم صورت گرفته است.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ تضاد منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

نویسندگان، از همه افراد، به دلیل مشاوره و راهنمایی علمی و مشارکت در این مقاله تشکر و قدردانی می‌نمایند.

منابع

- آذر، علی. (۱۴۰۲). نقش پارک‌ها در ارتقای شاخص‌های اجتماعی - سلامتی شهروندان با تاکید بر عوامل دافعه محیط‌های سکونتی و جاذبه فضاهای سبز؛ مطالعه موردی پارک‌های منطقه‌ای تبریز، پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۱۱(۱)، ۱-۲۹.
- ابهری، نیکو، شمس‌الدینی، علی و عزت پناه، بختیار. (۱۴۰۰). ارزیابی وضعیت شاخص‌های دوستدار کودک و ارتباط آن با دسترسی کودکان به کاربری‌های ضروری (مورد مطالعه: شهر جهرم)، پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۹(۳)، ۸۵۶ - ۸۳۵.
- امان پور، سعید، مرادی مفرد، سمیرا و حسین زاده، اکبر. (۱۳۹۸). نقش آرام‌سازی ترافیک در برنامه‌ریزی شهرهای دوستدار کودک و انسان‌محور (مورد مطالعه: زنجان). فصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی، ۱۴(۱)، ۱۴۶ - ۱۲۹.
- ایمانی، بهرام، یارمحمدی، کلثوم و یار محمدی، کبری. (۱۳۹۶). بررسی شهر دوستدار کودک از دیدگاه کودکان (مطالعه موردی: ناحیه ۱ شهر اردبیل)، فصلنامه جغرافیا و مطالعات محیطی، ۶(۲۱)، ۲۲-۷.
- پژوهان، موسی. (۱۳۹۶). شهرداری‌های دوستدار کودک زمینه‌سازی برای رسیدن به شهرهای دوستدار کودک، ماهنامه شهرداری‌ها، ۱۹(۱۲۵)، ۱۷-۱۶.
- پروانه، محمد. (۱۳۹۶). بازطراحی فضاهای عمومی محله‌ی یوسف‌آباد(تهران) با رویکرد ایجاد محله‌ی دوستدار کودک، پایان‌نامه کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشکده‌ی معماری و شهرسازی گروه معماری، دانشگاه هنر اسلامی تبریز.
- پیران هیریس، مینا؛ عبدالله زاده طرف، اکبر (۱۴۰۰). تدوین اصول طراحی محله‌ی دوستدار کودک با رویکرد تقویت حس اجتماعی کودکان (نمونه موردی: محله رشیدیه تبریز)، نشریه جغرافیا و برنامه‌ریزی، ۲۵(۷۵)، ۸۹-۷۷.
- حکمت نیا، حسن؛ موسوی، میر نجف؛ رسولی، محمد؛ سعید پور، شراره (۱۳۹۹). آینده نگاری شهر دوستدار کودک در افق ۱۴۱۰ (مورد شناسی: شهر تبریز)، فصلنامه جغرافیا و آمایش شهری - منطقه‌ای، ۱۰(۲۶)، ۵۴-۳۷.
- خزایی، مصطفی؛ خزایی، سارا. (۱۳۹۸). تحلیلی بر شهر دوستدار کودک، جغرافیا و روابط انسانی، ۲(۲)، ۲۳۲-۲۲۰.
- خوارزمی، امید علی، جوهری، لیلا و خوارزمی، امیرعلی. (۱۳۹۹). ارزیابی شاخص‌های شهر دوستدار کودک در کلان‌شهر مشهد، دو فصلنامه جغرافیای اجتماعی شهری، ۱۷(۱)، ۲۱۰ - ۱۹۱.
- زنگنه، مهدی، حسینی، هادی و مرادپور، ملیحه. (۱۳۹۵). ارزیابی و طراحی شهر جدید گلپه‌ار با تاکید بر معیارهای شهر دوستدار کودک، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه حکیم سبزواری، سمنان.
- صابری، حمید، طهماسبی زاده، فرشاد و شهیر، عمار. (۱۳۹۶). فضاهای شهری دوستدار کودک: نگرش‌ها و شاخص‌ها. پنجمین همایش ملی معماری، مرمت شهرسازی و محیط‌زیست پایدار، همدان.
- صفوی مقدم، مریم، نوغانی دخت بهمنی، محسن و مظلوم خراسانی، محمد. (۱۳۹۳). بررسی شهر دوستدار کودک و احساس شادی کودکان در شهر مشهد، مجله‌ی علوم اجتماعی دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی، ۱۲(۱)، ۱۶۵-۱۴۳.
- ضرغامی، اسماعیل و باقری، حسین. (۱۳۹۷). شناسایی مؤلفه‌های مکان دوستدار کودک در محلات مسکونی، هویت شهری، ۱۳(۳۷)، ۱۱۶-۱۰۵.
- عبدالله زاده، علیرضا، سرورزاده، سید کوروش و محمدی، زهرا. (۱۳۹۷). مطالعه کارکرد امنیت در بافت‌های تاریخی با رویکرد شهر دوستدار کودک (نمونه موردی: محله بالا کفت بالا شیراز)، فصلنامه مطالعات ساختار و کارکرد شهری، ۵(۱۷)، ۲۵-۷.
- قربانی، سحر و جلالی، امیر. (۱۳۹۷). بررسی شاخص‌های ایمنی و امنیت در شهر دوستدار کودک نمونه‌ی موردی (محله‌ی زیتون کارمند شهر اهواز)، اولین کنفرانس سالانه‌ی پژوهش‌های معماری، شهرسازی و مدیریت شهری، ۱، ۱-۱۴.
- سرشماری عمومی نفوس و مسکن. (۱۳۹۵). مرکز آمار ایران .

References

Abdullahzadeh, Alireza; Sarvarzadeh, Seyed Korosh; Mohammadi, Zahra, (2017), study of the function of security in historical contexts with the approach of a child-friendly city (case example: Bala Kaft Bala

neighborhood of Shiraz), Quarterly Journal of Urban Structure and Function Studies, Volume 5, Number 17, pp. 7-25. (in Persian)

Abhari, Niko; Shamsaldini, Ali; Ezzatpanah, Bakhtiar, (2021), evaluation of the status of child-friendly indicators and its relationship with Kokan's access to essential uses (case study: Jahorm city), urban planning geography researches, volume 9, number 3: 835-856. (in persiana)

Amanpour, S., Moradi Mofard, S., & Hosseinzadeh, A. (2018). The role of traffic calming in the planning of child-friendly and human-centered cities (case study: Zanjan). Quarterly Journal of Human Settlements Planning Studies, Islamic Azad University, Rasht Branch, 14(1), 129-146. (in persiana)

Arab Urban Development Institute. (2013). Building Child Friendly Cities in the Mena Region Resources for Implementers.

Arab Urban Development Institute. (2013). Building Child Friendly Cities in the Mena Region Resources for Implementers.

Azar, A. (2023). The role of parks in improving the social indicators - the health of citizens, emphasizing the repulsive factors of residential environments and the attractiveness of green spaces; A case study of regional parks in Tabriz, urban planning geography research, 11(1), 1-29. (in Persian)

Berg, M., & Medrich, E. (1980). Children in Four Neighborhoods: The Physical Environment and its Effect on Play and Play Patterns, Environment and Behavior, 12(3), 320-348.

Berg, M., & Medrich, E. (1980). Children in Four Neighborhoods: The Physical Environment and its Effect on Play and Play Patterns, Environment and Behavior, 12(3), 320-348.

Biddulph, M. (2012). Home Zones: A planning and design handbook, London: Policy Pres: 1-8.

Carol J. Dyson, AIA. (2011). Starting early: creating child- friendly downtowns. Lllinois statewide main street conference, 217-524.

Carol J. Dyson, AIA. (2011). Starting early: creating child- friendly downtowns. Lllinois statewide main street conference, 217-524.

Cervero, R., & Duncan, M. (2003). Walking, Bicycling, and Urban Landscapes: Evidence from the San Francisco Bay Area", University of California Transportation Center.

Cervero, R., & Duncan, M. (2003). Walking, Bicycling, and Urban Landscapes: Evidence from the San Francisco Bay Area", University of California Transportation Center.

Chan, L. Erling, E. Mizunoya, S. & Zaw, H. (2016). A city fit for children: mapping and analysis of child friendly cities initiatives, The Chinese University of Hong Kong, Centre for Rights and Justice Occasional Paper Series, 35, 1-60.

General population and housing census, (2015). Iran Statistics Center. (in Persian)

Hekmat Niya, Hassan; Mousavi, Mir Najaf; Rasouli, Mohammad; Saeed Pour, Sharareh, (2019). the future of a child-friendly city in the horizon of 1410 (case study: the city of Tabriz), Quarterly Journal of Geography and Urban-Regional Planning, year 10, number 26, 37-54. (in Persian)

Horelli, L. & Prezza, M. (2004). Child-Friendly Environments: Approaches and Lessons. Helsinki University of Technology, Center for Urban and Regional Studies

Imani, B., Yarmohammadi, K., & Yar Mohammadi, K. (2016). review of a child-friendly city from the perspective of children (case study: District 1 of Ardabil city), Quarterly Journal of Geography and Environmental Studies, 6(21) 7-22. (in persiana)

Kharazmi, O. A., Johari, L., & Khwarazmi, A. A. (2019). evaluation of child-friendly city indicators in Mashhad metropolis, bi-quarterly journal of urban social geography, 7(1), 210-191. (in Persian)

Khazaei, M., & Khazaei, S. (2018). an analysis of the child-friendly city, geography and human relations, 2(2), 220-232. (in Persian)

National Institute of Urban Affairs (2016). Indicators for Child friendly Local Development, I-Child. Retrieved from nationalgeographic.org, 6-12, Higher Ed.

Pajohan, M. (2016). Child-friendly municipalities, laying the groundwork to reach child-friendly cities, Municipalities Monthly, 19(125), 16-17. (in Persian)

Parvaneh, M. (2016). Redesigning the public spaces of Yousefabad neighborhood (Tehran) with the approach of creating a child-friendly neighborhood, master's thesis in urban design, Faculty of Architecture and Urban Planning, Department of Architecture, Tabriz University of Islamic Arts. (in Persian)

Pieterse, S. (2012). "Child Friendly Cities", Delft University of Technology.

Piran Heris, M., & Abdullah Zadeh Taraf, A. (2021). Compilation of the design principles of a child-friendly neighborhood with the approach of strengthening children's social sense (case example: Rushdieh neighborhood of Tabriz), scientific and research journal of Geography and Planning, 25(75), 77-89. (in Persian)

Rakhimova, N. (2011). Child-Friendly Cities and Neighborhoods: An Evaluation Framework for Planners", Arizona State University.

Riggio, E. (2002). Child Friendly Cities. Good Governance in the Best Interests of the Child. Journal of Environment & Urbanization, 14(2), 45-58.

Saberi, H., Tahmasebizadeh, F., & Shahir, A. (2016). child-friendly urban spaces: attitudes and indicators. The 5th National Conference on Architecture, Urban Restoration and Sustainable Environment, Hamadan. (in Persian)

Sacrifice, S., & Jalali, A. (2017). investigation of safety and security indicators in a child-friendly city, a case study (Employee Zeitoun neighborhood, Ahvaz city), the first annual conference on architecture, urban planning and urban management research, volume 1, pp. 1-14.

Safavi Moghadam, M., Noghani Dokht Bahmani, M., & Mazlum Khorasani, M. (2013). Investigation of the child-friendly city and children's sense of happiness in the city of Mashhad, Journal of Social Sciences of the Faculty of Literature and Human Sciences, 12(1), 143-165. (in Persian)

Sawsan, S. M. (2017). Integrating Youth in City Planning: Developing a Participatory Tool toward a Child-Friendly Vision of Eastern Wastani-Saida. Alexandria Engineering Journal, 1, 1-13.

Stoneham, A., & Aitken, J. (2011). Statement of Recognition of Penrith City's Aboriginal and Torres Strait Islander Cultural Heritage. Australia: Penrith City Council.

Stoneham, A., & Aitken, J. (2011). Statement of Recognition of Penrith City's Aboriginal and Torres Strait Islander Cultural Heritage. Australia: Penrith City Council.

UNICEF., Child Watch (2011). The Child Friendly Community Assessment Tools. A Facilitator's Guide to the Local Assessment of Children's Rights.

UNICEF., Child Watch. (2011). The Child Friendly Community Assessment Tools. A Facilitator's Guide to the Local Assessment of Children's Rights.

Wessells, M. & Kostelny, K. (2013). Child Friendly Spaces: Toward a Grounded, CommunityBased Approach for Strengthening Child Protection Practice in Humanitarian Crises, Child Abuse and Neglect, 37, 29-40.

Zanganeh, M., Hosseini, H., Moradpour, M. (2016). evaluation and design of the new city of Golbahar with emphasis on the criteria of a child-friendly city, master's thesis, Hakim Sabzevari University. (in Persian)

Zarghami, E., & Bagheri, H. (2017). Identifying the components of child-friendly places in residential areas, Urban Identity, 13(37), 105-116. (in Persian)